Temelji Autentičnog Duhovnog Života

<table>
<tr><th>Svjest</th><th>Darśan</th><th>Yoga</th><th colspan="2">Chakre</th></tr>
<tr><td>Turīja
transcendentalno</td><td>Ajata-vāda
svjet kao nerođen</td><td>Jñāṇa-yoga
Samospoznaja</td><td>Sahasrāra</td><td>Svjest</td></tr>
<tr><td>Suṣupti
san, samādhi</td><td>Vivartha-vāda
svjet kao iluzija</td><td>Rāja-yoga
meditacija</td><td>Ajñā</td><td>Um</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Svapna
sanjanje
razmišljanje</td><td rowspan="2">Viśiṣṭhādvaita-vāda
kvalificirani nedualni pogled na svijet</td><td rowspan="2">Bhakti-yoga
devocija usmjerena prema Bogu/Božici</td><td>Viśuddha</td><td>Govor</td></tr>
<tr><td>Anahaṭa</td><td>Emocije</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Jagrat
osjetila
objekti osjetila</td><td rowspan="3">Dvaita-vāda
dualni pogled na svijet</td><td rowspan="3">Karma-yoga
žrtve prema uputstvima spisa</td><td>Maṇipūra</td><td>Pokret</td></tr>
<tr><td>Svadhiṣṭhāna</td><td>Energija</td></tr>
<tr><td>Mūlādhāra</td><td>Seks</td></tr>
</table>

Consciousness Research Center

Dev Priyānanda Svāmī Bhagavān

Temelji Autentičnog Duhovnog Života

Consciousness Research Center

Dev Priyānanda Svāmī Bhagavān

Ovaj rad je licenciran pod Creative Commons Autorstvo-Nekomercijalno-Bez prerada 4.0 Međunarodnom licencom. Autorstvo mora sadržavati link prema https://consciousnessresearch.github.io/

Naslov izvornika: Foundation Series
Autor: Dev Priyānanda Svāmī Bhagavān
Urednik hrvatskog izdanja i inicijator projekta: Buddhi Mārga (Marino Klisović)
Prijevod: Generirano pomoću AI asistenta (Gemini)
Urednička revizija i terminologija: Buddhi Mārga (Marino Klisović)
Mrežni izvor izvornika: https://consciousnessresearch.github.io/

Napomena o izdanju: Ovaj prijevod nastao je kao nekomercijalni projekt s ciljem širenja učenja autora na hrvatskom govornom području. Iako je primarni prijevod generiran tehnologijom umjetne inteligencije, urednik je izvršio detaljnu provjeru i prilagodbu ključnih pojmova kako bi se očuvao integritet i dubina izvornog učenja.

Sadržaj

Predgovor....2
Uvod....3
Vješto življenje....4
Bivanje i postajanje....8
Proces postajanja....14
Četiri razine nauke....24

Predgovor

Pred vama se nalazi djelo koje nije samo teorijski traktat o duhovnosti, niti još jedna u nizu religijskih knjiga. Ovo je **priručnik za ontologiju ljudskog postojanja** – sustavni prikaz mehanizama koji se nalaze „ispod haube“ našeg iskustva, a koje najčešće uzimamo zdravo za gotovo.

Temelj ove knjige je **Dharmasār**, esencija Dharme. Ona ne nudi dogmu, već t**ehnologiju unutarnjeg svijeta** koja je, iako drevna u svojim korijenima, predstavljena jezikom modernog, inteligentnog čovjeka. Ovdje se duhovni put tretira kao **metavještina** – vještina učenja same vještine bivanja, koja nas vodi od obične ljudske kompetencije do vrhunskih postignuća duha.

Kroz poglavlja koja slijede, istražujemo tri ključna stupa:

1. **Vješto življenje** (Skillful Living): Razumijevanje da je bivanje čovjekom vještina koja se može naučiti, usavršiti i dovesti do razine genijalnosti.
2. **Bivanje i postajanje** (Being and Becoming): Razotkrivanje zablude da su „imanje“ i „činjenje“ primarni. Ova knjiga postavlja bivanje kao temelj iz kojeg sve ostalo prirodno proistječe.
3. **Zavisno nastajanje** (Paṭicca-samuppāda): Precizna mapa procesa kojom naša svijest, vođena žudnjom i uokvirena ontologijom (imenom-i-oblikom), stvara našu stvarnost.

Posebna vrijednost ovog materijala leži u njegovoj iskrenosti. Autor nas ne štedi kompleksnosti; on priznaje da je put dubok i ponekad neshvatljiv onima koji su zarobljeni u perifernim metodama imitacije. On nas vodi kroz četiri razine podučavanja – od dualnosti religijskog uvjerenja do **neshvatljive slobode** Ajata-vāde, gdje se spoznaje da je ono što tražimo **već ovdje**.

Ova knjiga je poziv na **majstorstvo**. Ona vam nudi polugu kojom možete pomaknuti svoj svijet, promijeniti svoju karmu i, konačno, postati **vođa vlastitog života**. Cilj nije samo informirati vas, već vam pružiti rječnik i alate pomoću kojih ćete moći prepoznati stanja svijesti koja su vam do sada bila nevidljiva.

Kao što ćete otkriti, bol u životu može biti **neizbježna**, ali patnja je – uz pravo znanje i vještinu – **stvar izbora**. Zakoračite u ovaj proces s povjerenjem, jer jednom kada ovladate tehnologijom bivanja, strah od gubitka i neizvjesnost neznanja nestaju u svjetlu autentične spoznaje.

Urednik

Uvod

Video Playlist: YouTube

Ova knjiga je uvod u **Dharmasār,** što znači "Esencija Dharme". Ovo je učenje, jedan vrlo širok kontekst koji sadrži sve bitne poglede svih autentičnih duhovnih Putova i metoda, te pokazuje njihovu međusobnu povezanost. Tehnički se to naziva ontologija: pozadinsko znanje ili sustav odnosa koji leži u osnovi bilo kojeg tehničkog polja ili visoko razvijene vještine.

Zasniva se na učenju o *catur-darśanam,* Četiri pogleda koja je objasnio Śrīpad Śaṅkarācārya u svom komentaru *Śārīraka-bhāśya* na *Vedānta-sūtru.* Ova četiri pogleda se, pak, temelje na četiri stanja svijesti — budnom stanju, sanjanju, dubokom spavanju i četvrtom, *turīyi* — koji su prisan dio svakodnevnog iskustva svakog čovjeka.

Prikladno tome, ova knjiga sadrži četiri poglavlja — od kojih svaki predstavlja jedan od četiri pogleda *catur-darśanama.* Iako je namijenjena onima koji su novi u Dharmasāru, ona obuhvaća cijeli raspon pogleda na duhovnom Putu, od najnižih do najviših. Nemojte se stoga iznenaditi ako vam se velik dio ovog materijala učini teškim ili neshvatljivim. Ne pokušavamo ga namjerno učiniti teškim za vas — ali velik dio ovog materijala vjerojatno je izvan vašeg dosadašnjeg iskustva.

Ne očekuje se da ćete sve spoznati samo jednim slušanjem. Zapravo, cijeli je Put često putovanje koje traje mnogo života. Svrha ovoga je izložiti vas višem rasponu pogleda, samo kako biste znali da oni postoje i da su dostižni inteligentnom i dobro motiviranom ljudskom biću.

Vješto življenje

Video poveznice: YouTube | archive.com
Audio poveznica: archive.com

Budino učenje temelj je jedne od velikih, trajnih svjetskih civilizacija. Ono je također temelj mnogih različitih religija. Ali to nije sve što ono predstavlja. Zapadnjaci danas otkrivaju **vrijednost pomnosti** (*mindfulness*) koju je Buda podučavao u svim vrstama životnih situacija.

No, Budino učenje je vrlo duboko. Sam Buda je priznao: „**Moje učenje je duboko, teško ga je vidjeti, teško ga je razumjeti.**“ (Brahmāyācanasutta, SN 6.1). Samo netko tko ga sam doživi može ga uistinu razumjeti. A zašto je to tako? Zato što je Budino učenje ekvivalent moderne znanosti; ali umjesto istraživanja vanjskog svijeta, njegovo učenje **istražuje unutrašnjost**.

Uz pomnost, Buda je naglašavao **vještinu** (*skillfulness*): da vješta osoba može **naučiti ili samu sebe podučiti bilo čemu**, bilo kojoj vještini. Zapadna znanost je do visokog stupnja razvila tehnologiju bavljenja vanjskim svijetom; ali Budino učenje razvija tehnologiju unutarnjeg svijeta do stupnja koji nadilazi bilo koje drugo polje znanja. To se može iskusiti samo osobno.

Skillful Living Network (rani naziv za Dharmasār, Esenciju Dharme) istražuje Budina učenja o vještini i o tome kako možemo postati **stručnjaci u življenju**.

Skillful Living Network osmišljen je kako bi vam pomogao steći najveću vještinu u životu: **vještinu same vještine**. Svi naši programi su ili **temeljno znanje** ili primjeri tog znanja u praksi.

Dakle, prije svega, definirajmo nekoliko pojmova koje ćemo koristiti, kako biste bili sigurni u njihovo značenje.

Proces postajanja vještim posebno bi se trebao primijeniti na temeljno znanje. Vješto življenje (*Skilfull Living*) pruža **temeljno znanje** o ljudskom životu i postojanju (*beingness*), kao i tehnike za razvijanje tog znanja do visokog stupnja vještine.

Temeljno znanje definira se na sljedeći način: ono teži prestanku patnje, nezadovoljstva i nesavršenosti svakog iskustva ili stanja postojanja u svijetu. Ono posjeduje **intriničnu istinu** koju možete vidjeti i **sami iskusiti** bez potrebe da se oslanjate na autoritet, tradiciju, logiku, filozofiju, rekla-kazala i glasine, zdrav razum, unaprijed stvorene ideje, društveni status predavača ili zato što se smatrate studentom predavača.

Postajanje vještim najvažnija je aktivnost ljudskog života. Postajanje vještim primjenjivo je na sve ljudske aktivnosti, **čak i na samu sebe**. Drugim riječima, postajanje vještim je i samo

vještina koja se može naučiti, poboljšati i usavršiti. **Vještina vještine** je, stoga, **metavještina**. **Vješto življenje** znači primjenu metavještine vještine na ljudsko postojanje i sam život.

Istinsko **Vješto življenje** označava umjetnost i znanost bivanja čovjekom na mnogo višoj razini od uobičajene. Savršena vještina vodi ne samo do iznadprosječne kompetencije i stručnosti u bilo kojem polju po vlastitom izboru; ona je također ključ za druge metavještine kao što su realizacija znanosti o postojanju, uklanjanje svake patnje, neograničena kreativnost i slična visoka dostignuća.

Budino učenje nije svjetovna, obična znanost. Obična znanost po definiciji isključuje subjektivno, unutarnje. Ali Budina znanost je u potpunosti usmjerena na unutarnje, subjektivno, naše stvarno životno iskustvo: to nije teorija, ni doktrina, ni dogma. To nije znanost u uobičajenom smislu tog pojma. Ali to je znanost koja otvara nešto unutar nas čemu inače nemamo pristup.

Poznavatelji istočnjačke misli prepoznat će **Vješto življenje** kao znanje izvedeno prvenstveno iz Budinog učenja. Ali ono je zapravo mnogo više od toga. Evo definicije:

Vješto življenje je učenje Bude i drugih duhovnih disciplina, kako ih razumiju i realiziraju suvremeni zapadni praktičari, predstavljeno u iskustvenom formatu samoučenja, na netehničkom engleskom jeziku (u prijevodu: pristupačnom jeziku), prožeto naprednim konceptima u znanosti, obrazovanju, ontologiji, semantici, softveru i teoriji sustava.

Drugim riječima, mi nismo skupina "novorođenih" budističkih religioznih fanatika. Daleko od toga. Ono što smo učinili jest da smo uzeli Budino učenje i analizirali ga kroz pojmove najboljeg zapadnog znanja: ontologije, semantike, fenomenologije, egzistencijalizma i drugih znanosti, tako da **vi to ne morate činiti**. Možete jednostavno uzeti ovo znanje, primijeniti ga u svom životu i osjetiti dobrobiti.

A što je s postajanjem vještim? Kako se vještina zapravo postiže? Evo odgovora: **postajanje vještim** je ciklus koji se sastoji od tri faze:

1. **Vježbanje**: Uzrokovanje da se nešto pojavi ili dogodi.
2. **Povećavanje**: Razvijanje toga putem ponavljanja.
3. **Istraživanje**: Promatranje i promišljanje o vježbi (praksi).

Istraživanje je daleko najvažnija faza razvoja vještine. Ono znači promatranje vlastitog iskustva, uzimanje istog k srcu i mudro promišljanje o njemu sve dok ne shvatite i jasno ne uočite sve fenomene uključene u svaki korak prakse.

Na primjer, ja sam glazbenik po struci. Kada vježbate instrument, nešto odsvirate, čujete to, a zatim ispitujete: je li kvaliteta dovoljno dobra? Je li ugađanje ispravno? Je li ekspresija

dobra? Ili, na primjer, snimanje videa: snimit ću te kadrove i pregledati ih, izrezati ih, montirati, učiniti stvari kako bi izgledali bolje, zvučali bolje – razumijete?

Riječ je o **kontinuiranom poboljšanju**, o čemu smo mnogo slušali. Slično tome, postoje i druga područja u životu u kojima možemo primijeniti iste principe kontinuiranog poboljšanja, osim naše produktivnosti u vanjskom svijetu. Možemo to primijeniti na razmišljanje, možemo to primijeniti na bivanje, možemo to primijeniti na svoje osjećaje, na svoje misli, na toliko mnogo drugih područja života. Proces vještine je **učenje kako učiti**. (Pogledajte našu seriju Matrix Learning).

Dakle, jednom kada naučimo kako učiti, što onda? Pa, želimo to podići na višu razinu, želimo povezati ljude koji su vješti i koji su već naučili kako učiti, kako bi zajedno radili na projektima; projektima koji će imati dubok utjecaj i značaj na svojim poljima, kao što su videozapisi koje ćemo snimati o budističkom društvu.

Stoga je Vješto življenje također i **društvena mreža** iznimno sposobnih kreativnih ljudi, vođa zajednica i konzultanata u svakom važnom polju. Pristup ovoj mreži možete ostvariti uspješnim završetkom naših online video tečajeva — oni će uskoro biti dostupni.

Ono što možete učiniti s resursima dostupnim putem ***Skillful Living Networka*** ograničeno je samo vašom maštom i snalažljivošću. Ne namećemo nikakva ograničenja u primjeni naše napredne ljudske tehnologije. Jedini uvjet je da članovi Mreže jedni s drugima postupaju vješto i s integritetom.

Stvorit ćemo mnoge online tečajeve i oni će biti u video formatu, a imat će i sadržaj koji možete preuzeti i sami proučavati. I naravno, prvi tečaj bit će o tome kako uopće proučavati (učiti). Ovi tečajevi će ići daleko izvan onoga što možete pronaći na sveučilištu, a da ne govorimo o religijskim školama ili nečem sličnom. Ovi tečajevi bit će stvari koje duboko utječu na vašu sposobnost življenja, bivanja čovjekom, doživljavanja i učenja drugih stvari.

Ovi tečajevi dolaze uskoro: to je sljedeća stavka na našem popisu. I što ćemo učiniti? U redu, producirat ćemo sofisticirane medije koji prikazuju prednosti i visokokvalitetne kreativne rezultate naših metoda.

Postajanje genijem (*Becoming Genius*): (sada se zove Matrix Learning) tehnologija učenja koja vam omogućuje da sami sebe podučite bilo kojoj vještini na profesionalnoj razini.

Bivanje integritetom (*Being Integrity*): temelj plemenitog života. Oba ova tečaja su preduvjet za naš vodeći tečaj:

Vođenje bivanjem (*Leading by Being*): kako se uspostaviti kao neovisan vođa bez ikakve organizacijske titule ili dopuštenja — popriličan trik ako to možete izvesti. (Napomena: povukli smo ovaj tečaj jer se do sada nitko nije kvalificirao za njega.)

Povremeno ćemo objavljivati **Svjetlosni um** (*Luminous Mind*), što su kratki videozapisi o različitim aspektima Budinog učenja. (Napomena: ovo se pretvorilo u više od 1.000 videozapisa o samorealizaciji na našem YouTube kanalu.)

Zatim su tu naše redovite web stranice: The-Arahant.org: dijalozi s realiziranim redovnikom — mojim mentorom (**Napomena:** ova stranica se pretvorila u blog). I ergontic.com — o ontologiji i prosvjetljenju: što se događa "ispod haube". (**Napomena:** ova web stranica je zastarjela.)

Sve to uskoro dolazi na našem YouTube kanalu, stoga ne propustite sljedeću epizodu — sljedeću uzbudljivu epizodu. Zapravo, ja sam glasnogovornik, ali mi smo cijeli tim ljudi koji imaju te ideje, slažu se i žele ih objaviti na način koji angažira ljude i zapravo vodi do sreće i koristi koju ne možete ni zamisliti da bi mogla doći iz nečega poput budizma.

Zato što ljudi zapravo ne razumiju Budino učenje. Čak i takozvani budisti: oni ga ograničavaju na običnu religiju. Ali ono to nije, ono je nešto mnogo više od toga. Zato, molim vas, ostanite s nama kako bismo istražili ovo izvanredno Budino učenje.

Bivanje i postajanje

Video poveznice: YouTube | archive.com

Audio poveznica: archive.com

Bivanje i postajanje toliko su temeljni koncepti da ih često uzimamo zdravo za gotovo. No, zapravo su to duboke teme kojima možemo posvetiti ogromnu količinu proučavanja i razvojnog rada.

Uostalom, bez bivanja (postojanja) ne bismo postojali. Kako bismo mogli išta činiti ili imati? Prvo moramo **biti**. Descartes je to postavio naopako: „Zato što **jesam**, mislim.“ Zato što postojim, mogu činiti. A zato što činim, tada mogu imati stvari.

Dakle, bivanje je temeljno. A kada želimo **promijeniti** svoje bivanje, tada govorimo o **postajanju**. Dakle, postajanje je **način na koji mijenjamo svoje bivanje**.

Na primjer, ako želimo učiti. Recimo da želimo naučiti **biti** glazbenik ili želimo **postati** pilot. Postoje dva načina da tome pristupimo: putem **perifernih** metoda i putem **bitnih** (esencijalnih) metoda.

Periferne metode proučavaju vanjske aspekte predmeta ili stanja bivanja. Na primjer, ako želimo proučavati liderstvo (vođa), čitat ćemo knjige velikih vođa i o velikim vođama, te ćemo raspravljati o primjerima onoga što su učinili u ovoj ili onoj situaciji; a zatim ćemo ih pokušati oponašati ili imitirati.

Ali čekajte malo. To je imitacija. To nije autentično.

Autentično liderstvo dolazi iz esencije bivanja vođom. A ako sada **nismo** vođa, kako **postajemo** vođa? Ako sada **nismo** vrhunski glazbenik, kako ćemo **postati** vrhunski glazbenik ili što god već želimo biti?

Srećom, Budino učenje sadrži mnoštvo informacija o bivanju i postajanju. I upravo o tome govori ovo poglavlje.

Dakle, bivanje i postajanje vrlo su važne teme. Naposljetku, sve što radimo u životu je **o** bivanju ili je **utemeljeno** na bivanju. Sve što radimo, mislimo, znamo ili imamo zahtijeva bivanje kao svoj temelj.

Bez bivanja, doslovno ništa drugo nije moguće. Dakle, bivanje i postajanje su temelj ili korijen našeg postojanja.

Koliko je **bivanje važno** u učenju i životu općenito? Pa, većina ljudi misli da je **imati** najvažnija stvar u životu. Imati, zatim činiti, misliti, znati… a bivanje se možda negdje usput pojavi. Ali ono je prilično opskurno, a za to postoji razlog:

Naš obrazovni sustav je **zakopao** teme o bivanju. Naš sustav zabave i medija **zakopao je ove teme**. Ne vidite da se igdje pojavljuju, osim možda na razini diplomskog — ili čak poslijediplomskog — studija ontologije, egzistencijalizma i filozofije, i sličnih stvari. Tada se možda tema bivanja i pojavi.

Ali osim ako se tome posebno ne posvetite, obično se s tim ne susrećete. Bez obzira na to, bez **bivanja**, bez **postojanja**, ništa drugo nije moguće. Dakle, onako kako stvari doista stoje jest da je **bivanje** najvažnija stvar. I iz bivanja izvodimo znanje, mišljenje, činjenje, imanje i sve ostalo.

Pa, razmislite o tome na trenutak. Recimo da želite **biti** pilot. Ako vam dam avion, čini li vas to pilotom? Ne, naravno da ne: srušit ćete se. Morate proći kroz **proces postajanja** pilotom prije nego što možete sigurno upravljati tim avionom.

Ili, recimo da vam dam glazbeni instrument. Jeste li sada vrhunski glazbenik? Naravno da niste. Morate proći kroz možda 10–20 godina vježbe da biste postali uistinu stručan glazbenik.

Bivanje je ono što je važno, a iz njega proizlaze činjenje i imanje u životu. Jednostavno rečeno: **bivanje rađa činjenje**, a činjenje rađa imanje. Ne obrnuto.

Bivanje je **nadređeno svemu** ostalom u životu. Ako želite promijeniti svoje **bivanje**, morate promijeniti svoj **život**.

I obrnuto: ako želite promijeniti svoj život, ako niste zadovoljni njime takvim kakav jest, to znači da morate promijeniti svoje **bivanje**, a tada će sve ostalo slijediti automatski.

Kako **mijenjamo svoje bivanje**? To se naziva **postajanje**. Postajanje je proces **promjene vašeg bivanja**.

Rječnik definira **postajanje** (*becoming*) na sljedeći način: glagol, značenja: početi biti, izrasti u, pretvoriti se u; (za osobu) kvalificirati se ili biti prihvaćen kao; steći status nečega. Primjer koji navode je: "Željela je postati liječnica."

Pa, ako želite **postati** liječnik, prije svega pogledajte prvu definiciju: morate postati ili **početi biti** liječnik. Kako počinjete biti liječnik? Tako što se upišete na medicinski fakultet. Potrebno je mnogo vremena, mnogo truda i mnogo energije da biste **postali** liječnik. I ne samo to: morate **izrasti** — druga definicija — izrasti u to.

Molim? Postati znači **povećati svoje bivanje** u određenom smjeru. **Izrasti** u liječnika, **izrasti** u glazbenika zahtijeva trud, vrijeme i vježbu.

Govorili smo o procesu postajanja vještim. Vješta praksa znači da nešto radite, a zatim to radite mnogo puta. Zatim procjenjujete ili istražujete kvalitetu onoga što ste učinili: je li to prihvatljivo? Ako nije, tada to morate dodatno usavršiti.

Kako znate? Kako procjenjujete svoju praksu da biste vidjeli je li prihvatljiva? Morate imati dostupno bivanje, morate imati svijest te vrste osobe.

Na primjer: ako želite postati vrhunski glazbenik, vježbate, vježbate još malo, slušate to i kažete: „Je li to prihvatljivo? Ako nije, zašto nije? Što nije u redu? Kako to mogu poboljšati?“

To je **proces postajanja**.

Sljedeća definicija kaže: „pretvoriti se u“. Drugim riječima, recimo da je moje sadašnje bivanje takvo da nisam uspješan u onome što želim raditi. Kako onda **postajem** uspješan? Pa, moram se **pretvoriti u** takvu vrstu osobe. Moram se **pretvoriti u** ili **usvojiti bivanje** tipa osobe koja je uspješna u tom pothvatu.

A to znači vježbu; to znači postajanje vještim. Nema drugog načina. Ako želite promijeniti svoje bivanje, morate proći kroz **proces**, a taj se proces naziva **postajanje**.

Druga definicija je: „kvalificirati se ili biti prihvaćen kao“. U primjeru liječnika, morate proći kroz stažiranje i specijalizaciju, a zatim morate položiti ispite pred komisijom liječnika praktičara prije nego što budete **prihvaćeni**, prije nego što vas se smatra **kvalificiranim** da budete liječnik.

Ne možete samo obući bijelu kutu, staviti stetoskop i postati dr. Kildare ili tko već. Ne, moraju vas odobriti ljudi koji **su već** liječnici, koji već imaju **bivanje liječnika**.

Slično tome, ako želite biti, recimo, arahant, potpuno realizirani budistički redovnik. Tada vas moraju prihvatiti oni koji su već arahanti. Nema drugog načina, jer oni su jedini koji znaju što je ta vrsta bivanja. Dakle, da biste nešto bili, morate biti **prihvaćeni**, a nije dovoljno biti prihvaćen popularnim glasovanjem; moraju vas prihvatiti ljudi koji **već imaju** tu vrstu bivanja.

I posljednja definicija je: „steći status nečega“. Pa, status je nešto što je vrlo lako steći. Znate, možete jednostavno isprintati gomilu diploma, objesiti ih na zid i sada ste doktor taj-i-taj. Ali to vam zapravo ne daje **bivanje** liječnika. A svakako vam ne daje **djelovanje** ili **imanja** (*havingness*) liječnika.

Dakle, imati samo **status** određene vrste stvari nije baš uvjerljivo, nije baš dobro. Želite imati ne samo status nego i **prihvaćanje** drugih ljudi s **istom kvalitetom bivanja**. Tada možete reći: „O, ja sam ovo, ja sam ono.“

Pa kako stići do tamo? Što je proces postajanja? Buda definira postajanje na sljedeći način:

> „Kamma (karma) je polje. Svijest je sjeme. Žudnja je vlaga. Svijest živih bića podešena je na rafinirano svojstvo. Tako dolazi do stvaranja obnovljenog postajanja u budućnosti. Tako nastaje postajanje.“ — Bhava Sutta (AN 3.76)

Drugim riječima, rječnik vam govori **što je** postajanje. Ali Buda vam govori **kako**.

Dakle, kako provodite postajanje? On koristi analogiju: kamma je polje. Što je kamma? Kamma, ili karma, rezultat je vaših prethodnih djelovanja.

Usput, ovo je dokaz reinkarnacije: nitko se ne rađa u istoj situaciji. Da ne postoji kamma, da ne postoje rezultati aktivnosti iz prošlosti ili prošlih života, svi bi se rađali u istim uvjetima — ali nisu. Ljudi se rađaju u različitim tijelima, različitim obiteljima, različitim životnim uvjetima, različitim rasama, različite snage, različite inteligencije, sa svim vrstama različitih kvaliteta koje ovise o njihovim prethodnim aktivnostima u prošlom životu.

Dakle, kamma, ta kamma s kojom ste rođeni ili koju ste stekli svojim prošlim aktivnostima, jest polje. Kada nešto posadite u polje, ono mora imati pravu vrstu tla. Ne možete uzgajati kaktus u močvari, niti možete uzgajati čemprese u pustinji. U redu? Neće rasti, potrebna im je prava vrsta tla.

Da biste uzgajali rižu, morate imati duboko tlo s puno vode. Ne možete uzgajati rižu u kamenjaru. Ne možete uzgajati povrće u pijesku. Treba im puno humusa, organske materije i tako dalje.

Morate imati pravu vrstu polja. Drugim riječima, skup mogućnosti ili prilika koji je inherentan vašoj kammi mora **dopustiti** vrstu bivanja kakva želite postati — inače nećete uspjeti.

Drugo, on kaže: „Svijest je sjeme.“ Dakle, kada želimo postati nešto, kada želimo postati određena vrsta bivanja, moramo usvojiti **svijest** tog bivanja.

Recimo da želim postati vrhunski glazbenik. U redu, vježbam, vježbam još više, a zatim istražujem: kakvo je moje sviranje? Je li dobro ili loše? Je li dovoljno dobro? A što to određuje? **Svijest** vrhunskog glazbenika.

Dakle, prije nego što mogu postati vrhunski glazbenik, moram imati svijest vrhunskog glazbenika kako bih mogao procijeniti svoju praksu. Inače bih mogao reći: „Ah, to je dovoljno dobro.“ Ali svaki vrhunski glazbenik koji to sluša reći će: „Hm...“

Ili uzmimo drugi primjer, arahanta. Ako netko želi **postati** ili biti **priznat** ili **prihvaćen** kao arahant, on mora procijeniti svoju meditaciju s točke gledišta, iz svijesti nekoga tko je već arahant, i prilagoditi je u skladu s tim.

Dakle, svijest je sjeme, kamma je polje. I na kraju, žudnja je vlaga. Morate imati želju, morate biti strastveni, morate biti voljni uložiti trud potreban za postizanje te vrste bivanja.

Nema drugog načina: ne možete umjetno ili neautentično imati tu vrstu bivanja. Prije ili kasnije bit ćete razotkriveni. To se dogodilo toliko puta. Toliko je velikih skandala. Neki vjerski vođa u Africi uhvaćen je kako vodi potpunu prijevaru. Imao je humanitarnu

organizaciju i oko 98 % novca prikupljenog u dobrotvorne svrhe završilo je u njegovom džepu.

Dakle, ta je osoba vjerski vođa? Ne, mislim da nije.

Zašto? Zato što nema etiku, nema moral, nema **autentičnu kvalitetu** vjerskog vođe; on zapravo ne želi **biti** vjerski vođa; on želi biti bogat!

Vidite li? Dakle, kvaliteta želje, kvaliteta svijesti i kvaliteta kamme — **polje** u koje sadite sjeme svoje svijesti i zalijevate ga vlagom svoje želje.

To je način na koji postajete što god želite postati.

Govorili smo općenito o procesu postajanja. No, postoji li specifičniji proces?

Ispostavilo se da postoji. Prva i druga Plemenita istina Bude govore o tome da **patnja postoji** i da **patnja ima svoj uzrok**. A što je taj uzrok? Pa, upravo **proces postajanja**. Dakle, proces postajanja je **način na koji dospijevamo u** situacije u kojima se nalazimo u životu. A proces postajanja počinje iz neznanja. Počinje mišlju: „O čovječe, stvarno bih želio postati ovakav ili onakav."

„Stvarno bih želio postati" — uzmimo onaj primjer — „liječnik." I tako prolazite kroz sve što je potrebno da postanete liječnik i nakon mnogo godina konačno to postanete; i pogodite što? Nije tako sjajno. U to je uključena patnja. Možda više ne želite biti liječnik; možda želite biti konzultant u zdravstvu ili nešto slično.

Poznajem mnogo liječnika koji su prestali biti liječnici jer je to jednostavno previše posla za premalu nagradu. Biti liječnik ne znači da nećete patiti. Biti pilot ili glazbenik ili što god želite biti, ne znači da nećete patiti.

Nakon što je proces postajanja završen i nađemo se u patnji, slijedi sljedeći dio — treća i četvrta Plemenita istina: **prestanak patnje** i **Plemeniti osmerostruki put**.

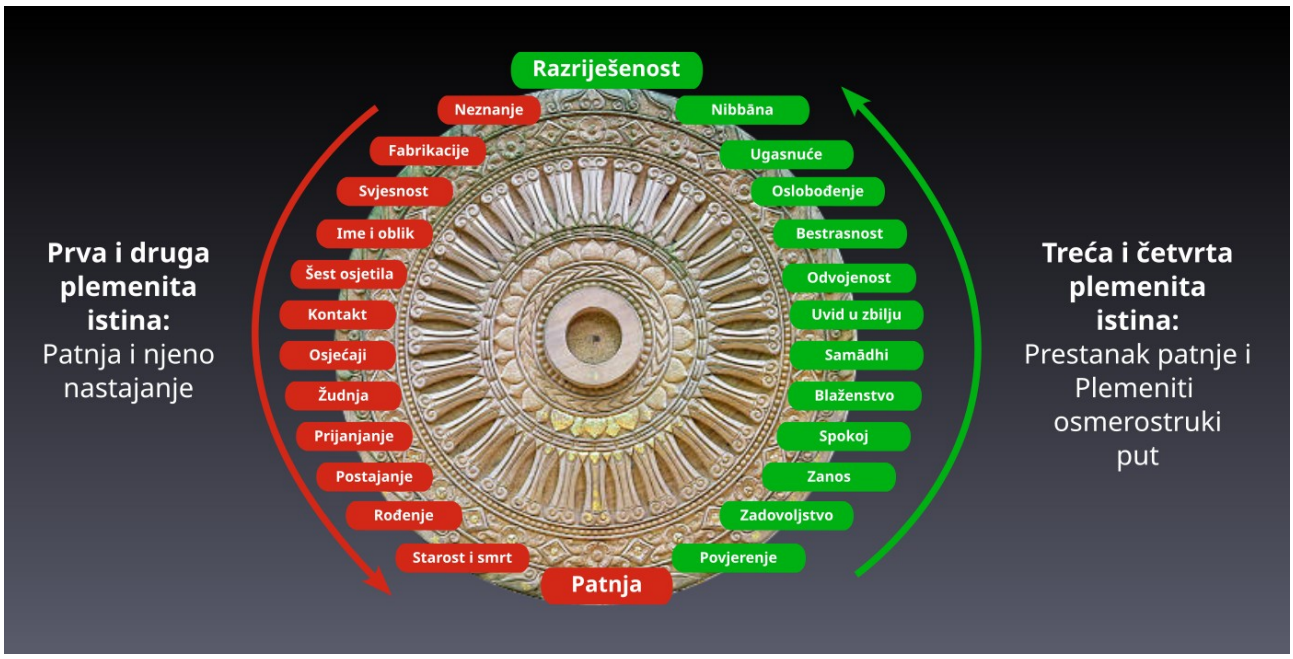

To je ono što se u budističkim krugovima često naziva blistavi krug. Blistavi krug znači krenuti od neznanja, proći kroz ciklus postajanja i dosegnuti fazu patnje, a zatim prihvatiti Plemeniti osmerostruki put i postići razvezivanje, Nibbānu ili potpuni prestanak patnje.

Većina ljudi, kada dođe do dijela s patnjom i dotakne dno, kaže: „Ne, čekaj malo. Nisam računao na svu ovu patnju. Ovo nije dobro. Moram nešto poduzeti.“ Što oni čine? Ono što većina ljudi učini jest da se vrate ravno natrag u neznanje i ponovno započnu s postajanjem.

„O, daj da sada postanem nešto drugo. Daj da postanem vatrogasac ili šef policije“, ili što već. I postaju, i postaju, i postaju. I svaki put kad stignu do dna ciklusa, nađu se u patnji.

Kako prekinuti taj začarani krug dao je Buda: **kraj postajanja**, Plemeniti osmerostruki put. U redu? I naravno, do toga ćemo s vremenom doći u našim učenjima. No, toliko je ljudi koji podučavaju o Osmerostrukom putu; nema mnogo onih koji podučavaju o samom procesu postajanja. A kako ćemo stići tamo?

Osmerostruki put je također proces postajanja. Ali to je proces postajanja koji vodi do **kraja postajanja**. Umjesto da se ponovno vrtimo u krug prema neznanju, mi postižemo **razvezivanje**, što je kraj postajanja, kraj manifestiranja u fizičkom svemiru.

Dakle, za primjene kao što su učenje i liderstvo, posebno nas zanima ovaj dio procesa na lijevoj strani: prva i druga Plemenita istina. To možemo nazvati **Proces postajanja**, i to će biti tema našeg sljedećeg poglavlja.

Proces postajanja

Video poveznice: YouTube | archive.com

Audio poveznica: archive.com

Sada smo se vratili s trećim dijelom onoga što ćemo zvati Temeljna serija, jer ona objašnjava **bivanje i postajanje**, što je u korijenu cijelog našeg rada sa Vjetim življenjem. Bivanje i postajanje su **ključ**, mehanizam, ono što se **nalazi** „ispod haube“ i što čini da sve funkcionira.

Dakle, sada ćemo nastaviti s procesom postajanja. Ponovimo: **postajanje** je proces **promjene vašeg bivanja**. Svatko od nas **biva** nešto ili nekako. Mi bivamo u određenoj **kvaliteti bivanja**. Promjena našeg bivanja znači, u našem slučaju Vještog življenja, da želimo **poboljšati kvalitetu svog bivanja**.

Pa, kako to mjerimo? Ono je poboljšano u smislu vaše kvalitete života i vaših sposobnosti. Dakle, ako imate povećane sposobnosti, ako imate povećanu kvalitetu života, to znači da ste poboljšali svoje bivanje.

Da biste **promijenili** svoje bivanje, morate **prestati** biti ono što ste sada i **početi biti** nešto bolje od toga. A kako to činimo? Rječnik definira **postajanje** kao: „**početi** biti, **izrasti** u, **pretvoriti se u**“. To je primjenjivo i na osobne i na neosobne stvari, ali specifično za osobu: „**kvalificirati** se, biti **prihvaćen** kao, ili steći **status** nečega“.

Primjer koji navode je: „Željela je postati liječnica.“ Pa, ja nikome ne bih preporučio da postane liječnik. Ako želite koristiti ovu tehnologiju da postanete liječnik, mogli biste to učiniti; ili glazbenik, ili pilot, ili bilo koji drugi primjer koji koristimo — svakako biste mogli uzeti ovu tehnologiju i pretvoriti se u to.

Ali mi konkretno želimo postati vođe: **duhovni** vođe, vođe **misli**. Ne ona vrsta vođe koja ovisi o tituli ili poziciji u nekoj organizaciji. Ne, jer se sve organizacije koje trenutno imamo temelje na lažnom principu koji se zove **hijerarhija**.

Hijerarhija znači da se jednu osobu gleda kao **bolju** od druge, ili **intrinično vrjedniju od** druge vrste osobe. A to jednostavno **nije istina**! Svi mi imamo sposobnost ili potencijal da budemo nešto veliko i divno. Ni Buda nije priznavao nijednu od tih organizacijskih titula ili statusa; on je prihvaćao osobu onakvu kakva jest i davao joj je sposobnost da postane nešto više.Pogledajmo kako Buda definira postajanje:

> „Kamma je polje, svijest je sjeme, žudnja je vlaga. Svijest živih bića podešena je na rafinirano svojstvo, stoga dolazi do stvaranja obnovljenog postajanja u budućnosti. Tako nastaje postajanje.“ — Bhava Sutta (AN 3.76)

Drugim riječima, rječnik nam govori **što** je postajanje, ali Buda nam daje odgovor na to **kako** postati, a ono što on kaže jest da mi **ugađamo svoju svijest** na **rafinirano svojstvo** koje se nalazi u budućnosti.

To je ključ cijele stvari. Ako razumijete ovaj vrlo jednostavan, vrlo izravan jezik, to je baš kao $E = mc^2$. Nevjerojatno je moćno. Ali koliko ljudi zapravo razumije značenje formule $E = mc^2$? Da razumijete, mogli biste otići u laboratorij i smućkati atomsku bombu!

Pa, slično je i s ovim: ako doista razumijete značenje onoga što Buda ovdje govori — „Svijest živih bića podešena je na rafinirano svojstvo“ — ako samo to razumijete, u svoj njegovoj dubini i implikacijama, tada možete **postati najmoćnija osoba**. A tko je najmoćnija osoba? To je netko tko ima **potpunu kontrolu nad bivanjem i postajanjem**. To je **prosvjetljenje**!

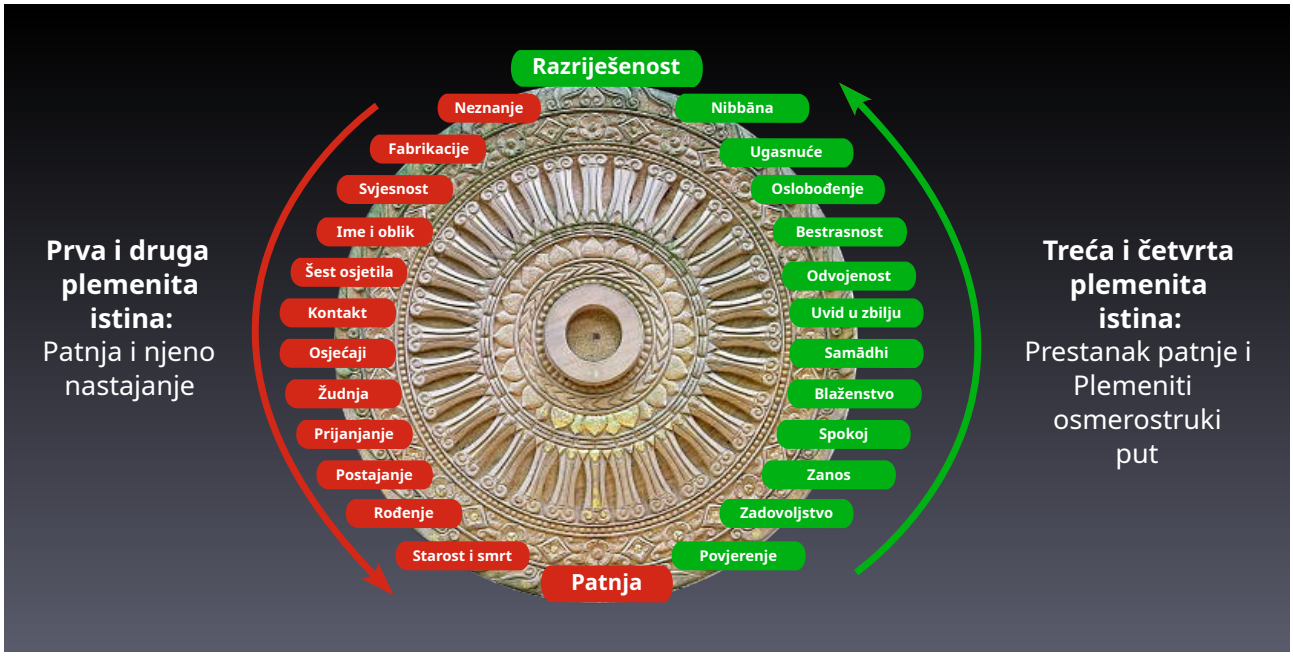

Budino učenje daje nam točan opis procesa postajanja. Taj proces ima dva dijela: prvu i drugu Plemenitu istinu, koje se bave patnjom (tamo na dnu) i njezinim podrijetlom, što je put od neznanja sve do same patnje.

To su prva i druga Plemenita istina: neznanje ili patnja, te uzrok patnje. Zatim se treća i četvrta Plemenita istina bave prestankom patnje: prvo činjenicom da je to uopće moguće, a potom i Plemenitim osmerostrukim putem, koji je način da se do tamo stigne. To su treća i četvrta Plemenita istina.

Većina ljudi kreće iz neznanja, misleći: „O da, učinit ću svoj život boljim“, a zatim nešto iskonstruiraju i postupno to dovedu u postojanje. Ali tada to **umire**. A zašto umire? Zato što je ono što su doveli u postojanje utemeljeno na **neznanju**. Nije utemeljeno na uklanjanju patnje, već na **nastavku** patnje.

To je njihova velika pogreška: oni stvaraju još jedan **uvjetovani** oblik bivanja. I zbog toga moraju patiti. Buda nam daje tajnu kako stvoriti vrstu postajanja koja **ne** rezultira uvjetovanim bivanjem, već **neuvjetovanim** bivanjem. A **to** vodi do prestanka patnje i eliminacije **prisile** za stvaranjem uvjetovanog bivanja. Dakle, **to** je vrsta postajanja, to je **proces postajanja** koji mi podučavamo, i to je doista vrlo posebna stvar.

Što se tiče specifičnih koraka procesa postajanja za primjene poput učenja i liderstva, fokusirat ćemo se na prvu i drugu Plemenitu istinu, na lijevi dio dijagrama s crvenim oznakama. To možemo nazvati, za potrebe našeg rada, **procesom postajanja**.

Na pāḷiju se to zove *paṭicca-samuppāda*. Paṭicca-samuppāda se ponekad naziva i Zavisno nastajanje. Zavisno nastajanje znači da, jednom kada stvorite određenu vrstu uzroka, **posljedice** tog uzroka ili rezultati tog uzroka manifestiraju se manje-više automatski. Jer jedno ovisi o prethodnom, i tako dalje, sve do prvobitnog uzroka.

Prođimo kroz ove oznake i definirajmo ih prema Budi i prema procesu postajanja. Prvo je neznanje, kaže Buda. „A što je neznanje? Nepoznavanje patnje, nepoznavanje nastanka patnje, nepoznavanje prestanka patnje i nepoznavanje puta prakse koji vodi do prestanka patnje. To se zove neznanje.“

Drugim riječima, neznanje o Četiri plemenite istine. Mi ćemo stvari promatrati kroz prizmu Četiri plemenite istine. Da se izrazim tehničkim jezikom, Četiri plemenite istine bit će **temeljne kategorije** naše **ontologije postajanja**. Vidjet ćemo, kako budemo išli dalje, koliko je ontologija važna, što je ona zapravo i kako je iskoristiti za postizanje naših ciljeva.

Sljedeći korak naziva se **konstruiranje** (fabrication). „Konstruiranje je proces namjernog oblikovanja stanja tijela i uma. Postoje tri vrste: Tjelesno konstruiranje označava **udah i izdah**; verbalno konstruiranje su **usmjerena misao i procjena**. Mentalno konstruiranje je dvovrsno: osjećaj, što znači **osjećaji** ugodnog, bolnog ili ni-ugodnog-ni-bolnog; i **percepcija**, mentalne oznake (etikete) koje se primjenjuju na predmete osjetila u svrhu pamćenja i prepoznavanja.“

I upravo ovo, gotovo doslovno, definira što je **ontologija** za naše potrebe. Ontologija je **skup kategorija** koje se koriste u umu kao **mentalne oznake** za **prepoznavanje**, **kategorizaciju** i **pamćenje** predmeta osjetila. To, naravno, može uključivati i sam um. Verbalno konstruiranje može biti dvovrsno: može biti verbalno putem govora ili verbalno putem mentalnog razgovora.

A mentalni razgovor je onaj dio verbalnih konstrukcija koji **ograničava** i **vlada** procesom postajanja. Jer, kako se ispostavlja, ako nemamo **mentalnu kategoriju** za određenu **vrstu bivanja**, nećemo moći postati **svjesni** te vrste bivanja kada se s njom susretnemo. A kamoli da je pokušamo stvoriti.

Ako, na primjer, ne razumijemo da postoji vrsta svijesti koja je potpuno slobodna od patnje, **nećemo imati pojma** kako je prepoznati ako slučajno na nju naiđemo. Štoviše, **nećemo imati pojma** kako je sami stvoriti.

Ova ideja o **verbalnim** oznakama, **mentalnim** oznakama sastavljenim od kategorija misli, konstrukcija i percepcija, **izuzetno je važna** za proces postajanja. Vidjet ćemo koliko je važna kako budemo dublje ulazili u ovaj rad.

Buda kaže: „A što je svijest? Ovih šest su klase svijesti: svijest oka, svijest uha, svijest nosa, svijest jezika, svijest tijela i svijest intelekta. To se naziva svijest.“ Dakle, drugim riječima, svijest je svijest o šest osjetila: vidu, sluhu, mirisu, okusu, dodiru i umu.

Sljedeće je **ime-i-oblik**: „Osjećaj, percepcija, namjera, kontakt i pažnja. To se naziva ime. Četiri velika elementa i oblik koji ovisi o četiri velika elementa — zemlja, voda, zrak i vatra — to se naziva oblik. Ovo ime i ovaj oblik nazivaju se ime-i-oblik.“ A zašto je to toliko važno? Ponovno, ako želimo **prepoznati** oblik, ako želimo prepoznati **stvar** onakvom kakva jest, moramo imati **ime** za nju; i to ime mora biti povezano s **drugim imenima** na smislene načine.

Buda koristi primjer bojnih kola. U njegovo vrijeme svatko je bio upoznat s bojnim kolima. Mi bismo mogli upotrijebiti primjer automobila. Ako uzmete automobil i potpuno ga rastavite, a zatim uzmete sve dijelove i stavite ih na veliku hrpu, koliko bi ljudi prepoznalo da je to: „O, ovo je automobil“? Većina ljudi bi jednostavno rekla: „Hej, ovo je hrpa smeća!“

Ali mehaničar bi pogledao tu hrpu i rekao: „O, ovdje je materijal za automobil! Ako spojim ovo s onim, i stavim ove, sastavim ih na ovaj i onaj način, imao bih automobil!“ Koja je razlika? Obična osoba ne poznaje **jezik dijelova** automobila. On ne poznaje **odnose** među tim dijelovima i kako se oni mogu sastaviti u funkcionalan automobil. Mehaničar **poznaje**.

Recimo, na primjer, liječnik. Otiđete kod svog liječnika i kažete: „O, ovdje me boli.“ A liječnik će dati vrlo specifično ime tom stanju. To se zove **dijagnoza**. Dia-gnosis, u redu? Kroz imena, kroz znanje, kroz ontologiju ili vokabular bivanja liječnikom. On može reći: „O, to je taj-i-taj mišić, i onda imate takvo-i-takvo oticanje ili što god povezano s tim mišićem, a to uzrokuje stanje poznato kao takvo-i-takvo.“ Zatim ide u svoje knjige, potraži to stanje i zna lijek. Tako liječnik radi.

Dakle, baš poput liječnika, ili mehaničara, ili pilota zrakoplova, ili glazbenika, ili bilo koje vrste stručnjaka, svaki od njih ima svoj **profesionalni žargon**. Svaki od njih ima svoj **specijalizirani vokabular**. Mi ćemo naučiti, ili zapravo već učimo, **vokabular postajanja** onako kako ga je dao Buda.

I to nije nešto što ćete naučiti u školi. To čak nije nešto na što ćete naići ako proučavate budizam, jer mi apstrahiramo proces Zavisnog nastajanja i koristimo ga u primjenama koje su svakako unutar njegovog opsega i svakako unutar njegovih dizajnerskih parametara; ali

koje nisu bile izvorna namjera. Izvorna namjera bila je **prepoznati** te stvari i dopustiti im da **završe**, kako bismo mogli stupiti na Osmerostruki put. Mi ćemo ih također koristiti za to, ali prvo moramo znati što oni **jesu**, kako bismo ih mogli **promatrati** i na kraju **kontrolirati**.

Buda kaže: „A što je **šest osjetilnih medija**? Ovih šest su osjetilni mediji: medij oka (boja), medij uha (zvuk), medij nosa (miris), medij jezika (okus), medij tijela (dodir), medij intelekta (misao). To se naziva šest osjetilnih medija."

Dakle, sada imate **osjetila**, koja su vrste percepcija. Imate **osjetilne medije**, koji su fizička osjetila: oko, uho, nos i tako dalje. I tada imate **objekte** osjetila, koji su boja, zvuk, miris, okus i tako dalje. Dakle, ove **tri stvari** moraju biti prisutne kako bi postojala **percepcija**, a percepcija je upravo način na koji definiramo **bivanje**.

Biće — uzmimo na primjer liječnika — je vrsta bića koje ima **percepcije** liječnika. Glazbenik je vrsta bića koje ima percepcije glazbenika, i tako dalje. Recimo da želimo biti vođa. To znači da ćemo imati percepcije vođe, razumjet ćemo što je vodstvo u smislu njegovog **tehničkog vokabulara**, u smislu **modela**, teorijskog modela o tome kako vodstvo funkcionira i tako dalje.

Zbog toga ćemo moći odgovoriti. Baš kao što liječnik odgovara na bolest ili glazbenik odgovara na znak, vođa odgovara na **situacije vodstva** koje zahtijevaju primjenu autentičnog vodstva. I u sve ćemo to ući u ogromnim detaljima, tako da točno razumijete kako primijeniti sve ove stvari u stvarnom životu. Možete postati **vođa** vlastitog života!

„Što je **kontakt**? Ovih šest su klase kontakta", kaže Buda, „kontakt oka, kontakt uha, kontakt nosa, kontakt jezika, kontakt tijela, kontakt intelekta. To se naziva kontakt."

Kontakt se događa kada se osjetilni organ susretne s osjetilnim objektom — na primjer, oko se susretne s oblikom — uvjetujući čin svijesti u tom osjetilnom organu. Susret svo troje — **osjetilnog organa**, **objekta** i **čina svijesti** — računa se kao kontakt.

Dakle, da bi postojala percepcija, mora postojati kontakt. Možete imati osjetila tamo i možete imati svijet vani, ali ako nema kontakta između njih, nećete imati percepciju, nećete moći biti svjesni tih stvari. Buda postupno definira sve pojmove i pokazuje redoslijed kojim se oni manifestiraju kako bi stvorili **bivanje**.

„A što je **osjećaj**?" kaže Buda, „Ovih šest su klase osjećaja: osjećaj rođen iz kontakta oka, osjećaj rođen iz kontakta uha, osjećaj rođen iz kontakta nosa, osjećaj rođen iz kontakta jezika, osjećaj rođen iz kontakta tijela, osjećaj rođen iz kontakta intelekta. To se naziva osjećaj."

Osjećaj se temelji na kontaktu kod šest osjetilnih medija, a **također** se temelji na tome percipiramo li taj kontakt ili taj osjećaj kao ugodan, neugodan ili ni-ugodan-ni-neugodan.

Jer to određuje hoće li naša privrženost njima, naša žudnja, koja je stvar koja dolazi sljedeća, biti pozitivna ili negativna.

Buda kaže: „A što je **žudnja**? Ovih šest su klase žudnje: žudnja za oblicima, žudnja za zvukovima, žudnja za mirisima, žudnja za okusima, žudnja za taktilnim senzacijama, žudnja za idejama. To se naziva žudnja.“ Žudnja za objektima šest osjetilnih medija poprima tri oblika:

- **Žudnja za osjetilnošću**: žudnja za osjetilnim planovima i odlukama;
- **Žudnja za postajanjem**: žudnja za preuzimanjem identiteta u svijetu iskustva;
- **Žudnja za ne-postajanjem**: žudnja za krajem identiteta u svijetu iskustva.

Recimo da osoba sebe zamišlja kao debelu — a ne želi biti debela, želi biti vitka. Dakle, ona žudi za **ne-bivanjem postajanja** kao debela osoba, i **postajanjem** vitkom osobom. I tada počinje prikupljati **vokabular** mršave osobe: određenu vrstu prehrane, određeni režim vježbanja, određenu zbirku iskustava za koja vidi da **vode prema** tom bivanju.

Svi mi to **znamo**, svi mi to **radimo**, ali radimo to više ili manje **nesvjesno**. Buda pokušava ovaj proces postajanja dovesti **u svijest** kako bismo ga mogli koristiti **namjerno** da postanemo **bilo što što želimo**.

Zatim, „Što je **prijanjanje/pothranjivanje**? Ovo četvero su prijanjanje: prijanjanje za osjetilnost, prijanjanje za poglede, prijanjanje za pravila i praksu, i prijanjanje za doktrinu o sebi. To se naziva prijanjanje.“

Ukratko, prijanjanje je strast i ushićenje usredotočeno na pet agregata: oblik, osjećaj, percepciju, konstrukciju i svijest. Prijanjanje može poprimiti ova četiri oblika koja je Buda spomenuo:

- prijanjanje za osjetilnost
- prijanjanje za poglede
- prijanjanje za pravila i praksu
- prijanjanje za doktrinu o sebi

Sada nećemo ulaziti u sve ovo vrlo duboko. Ovo je samo sažetak koji definira pojmove na osnovni način kako biste mogli vidjeti kako ovaj proces funkcionira i kako je svaki korak izgrađen na posljedicama i rezultatima onih prethodnih.

„Što je **postajanje**? Ovo troje su postajanje: osjetilno postajanje, postajanje u obliku i bezobličnо postajanje. To se naziva postajanje.“ Dakle, postajanje na bilo kojoj od ove tri razine — osjetilnosti, obliku ili bezobličnosti — računa se kao postajanje. Kako postajemo nešto bezobličnо? Sjećate li se da je postojala žudnja za ne-bivanjem? Dakle, kada je

trenutni oblik u kojem prebivamo nešto što više ne želimo biti, počinjemo žudjeti za njegovim ne-bivanjem. I postupno taj oblik postaje bezobličan.

Zapravo, naš tjelesni oblik je privremeno nastajanje jer je rođen (sve što je rođeno, umrijet će), pa je ovaj sadašnji oblik u kojem prebivamo predodređen da s vremenom postane bezobličan. To se ne može izbjeći.

Dakle, ono o čemu ovdje govorimo zapravo je proces **manifestacije** i **de-manifestacije**, i kako se on može primijeniti na različite objekte kako bi nam dao točno onu vrstu bivanja koju želimo. I to se naziva **proces postajanja**.

Sada, kada je sve ovo na mjestu, imamo rođenje. „A što je **rođenje**? Kakvo god rođenje, bivanje rođenim, silazak, nastajanje, pojavljivanje, pojavljivanje agregata i stjecanje osjetilnih medija raznih bića u ovoj ili onoj skupini bića, to se naziva rođenje."

Dakle, rođenje je stvarno preuzimanje utjelovljenja ili identiteta na bilo kojoj od ove tri razine: osjetilnosti, obliku ili bezobličnosti. To je ili **manifestacija** ili **de-manifestacija**, ili **promjena** u manifestaciji. I to se može primijeniti na osjetila, bilo koje od šest osjetila, bilo koji od pet agregata, ili bilo koju od različitih percepcija i misli u umu.

U čemu je problem s tim? Nakon rođenja uvijek slijede starenje i smrt. „Što je s**tarenje i smrt**? Kakvo god starenje, onemoćalost, polomljenost, sijeđenje, naboranost, opadanje životne sile, slabljenje sposobnosti raznih bića u ovoj ili onoj skupini bića, to se naziva starenje. Kakvo god preminuće, odlaženje, raspadanje, nestajanje, umiranje, smrt, dovršetak vremena, raspad agregata, odbacivanje tijela, prekid životne sposobnosti raznih bića u ovoj ili onoj skupini bića, to se naziva smrt." Starenje i smrt stvorenog identiteta s pratećom patnjom, tugom, jadikovanjem, boli, tjeskobom i očajem, to je starenje i smrt.

I naravno, to je vrsta **patnje**, primijenili to na stanje uma ili misao ili percepciju. Na primjer, svi želimo užitak i izbjegavamo bol. Kada dobijemo užitak, iako smo možda dobili točno ono što smo htjeli, u trenutku dobivanja otkrivamo da nije savršen. To nije **zapravo** ono što smo željeli. Malo je „**pomaknuto**".

Bio je davno jedan crtić o majanskom svećeniku koji prinosi žrtvu. Nalaze se na vrhu ove velike piramide. Tu su svi bubnjevi koji sviraju i svašta se događa, i oni dovedu tog tipa i stave ga na kameni oltar. I on uzme nož i izreže mu srce. I on silazi niz piramidu govoreći: „Malo više ulijevo..."

Drugim riječima, čak i nešto poput toga, čak i nešto tako ekstremno. Ili recimo neka pop zvijezda ima brdo novca, ne zna što bi s njim, pa si kupi Ferrari. I tada ga njegov najbolji prijatelj slupa. Poznajemo li ikoga takvog? To su **nesavršenosti** ili **nezadovoljavajuća** priroda materijalnog svijeta, da **što god** dobijemo, to će uvijek biti u određenoj mjeri **nezadovoljavajuće**, uvijek će biti **prolazno**.

Čak su i visoka duhovna postignuća poput *samadhija*, *jhana* i tako dalje zapravo prolazna. Ona dolaze i odlaze. Budući da imaju početak, imaju i kraj. Dakle, ne postoji **ništa** zapravo trajno, ništa zapravo vječno osim **samog zakona Dhamme**. Bivanje i ne-bivanje, postajanje i ne-postajanje, sve su to privremene stvari.

Ne možemo im pobjeći. Moramo **biti** nešto, moramo biti **negdje**, moramo **činiti** nešto i **imati** nešto kako bismo uopće postojali. Pa čak i ako postignemo razvezivanje kao što je Buda učinio... Gledajte, Buda je još uvijek prisutan u obliku svojih učenja, on se može manifestirati na bilo kojem mjestu koje želi.

Ova stanja ne-postajanja **jednako su prolazna** kao i stanja postajanja. Međutim, postoji faza **majstorstva** u **procesu postajanja** koja znači da više niste podložni uključenoj patnji. Postoji lijepa izreka: „Bol je neizbježna; patnja je izbor." To je stav, to je način gledanja na stvari: gledanje na stvari sa žudnjom i prijanjanjem. Ako nemamo žudnju ili prijanjanje, tada ne patimo čak ni kada te stvari odu.

A zašto je to tako? Zato što **znamo**, imamo samopouzdanje da **te stvari možemo ponovno stvoriti** kad god poželimo. Stoga nam ne smeta što ih gubimo. Ako imate milijun dolara u banci, nije vam stalo do gubitka stotinu dolara. To vam nije ništa. Ali ako je stotinu dolara sve što imate, onda vam je stalo! Ono o čemu govorimo je potpuno ovladavanje procesom bivanja i postajanja, takvo da je čovjek **potpuno oslobođen** tjeskobe od gubitka, boli patnje i **neizvjesnosti** neznanja.

Ovdje su sve faze postajanja poredane od neznanja do starenja i smrti. I općenito idu od vrha prema dolje, u smjeru suprotnom od kazaljke na satu na kotaču. Ali postajanje nije linearan proces. Postoje mnogi poprečni putevi i povratne petlje između i unutar faza postajanja. Zašto to moramo znati? Zato što su to **najosjetljivije točke** u procesu postajanja, i upravo tu možemo **imati utjecaj** na taj proces.

Ako pokušamo zaustaviti svoju kammu, na primjer, to ne možemo zaustaviti, ona dolazi. Ali možemo značajno izmijeniti njezin učinak **korištenjem osjetljivih točaka** u procesu. Kao što je Arhimed rekao: „Dajte mi oslonac i dovoljno dugačku polugu i pomaknut ću svijet." Pa, ne možemo promijeniti svoju kammu, ali možemo je izmijeniti. Možemo promijeniti prvenstveno način na koji je **vidimo** i način na koji se **s njom nosimo**.

Na primjer, način na koji se većina ljudi nosi s patnjom jest taj da pokušavaju dobiti užitak. Tako jednostavno stvaraju **više** patnje za sebe u budućnosti, jer naravno, sve što činimo kako bismo pokušali postići užitak proizvodi jednaku i suprotnu reakciju.

Umijeće manipuliranja vlastitom kammom usko je povezano s umijećem vođenja (liderstva), jer se umijeće vođenja (barem u budističkom smislu) uvelike vrti oko toga kako donosimo dobrobit drugima, a ne sebi. A to stvara toliko dobre kamme da se obični životni užici postižu bez truda – pa čak i neki od izvanrednih životnih užitaka.

Dakle, ovladavanjem ovim procesom bivanja i postajanja, ne samo da ispunjavamo sve svoje potrebe, već djelujemo kao vrlo pozitivan utjecaj na druge i činimo svijet boljim mjestom.

Pogledajmo, na primjer, međudjelovanje između **svijesti** i **imena-i-oblika**. Ranije sam spomenuo da, ako nemamo ime za određenu vrstu oblika, čak i ako se susretnemo s tim oblikom, čak i ako zapravo imamo to iskustvo, mi ga nećemo **registrirati**. Nećemo ga **prepoznati**, ono se neće povezati s našim pamćenjem jer se cijelo naše pamćenje temelji na terminologiji – imenu.

Ako nećemo biti svjesni nečega jer to ne možemo prepoznati, tada nema načina na koji bismo to mogli iskoristiti ili upotrijebiti kao polugu u našem procesu postajanja. Drugim riječima, oduzimamo si moć. Ono što ćemo ovdje učiniti jest da ćemo proći kroz stvaranje jedne vrste terminologije, jedne vrste mreže pojmova. To se naziva **terministički zaslon** (*terministic screen*) ili **stručni žargon** (*shoptalk*).

Radit ćemo na razvijanju **stručnog žargona bivanja i postajanja**. A primjena koju biramo, prije svega, jest **liderstvo** (vođenje). A da bi ovo funkcioniralo, moramo razumjeti **teoriju** koja stoji iza toga, jer nijedna knjiga, web stranica ili skup videozapisa ne može vam dati sve moguće permutacije ovog procesa. Previše je varijacija. Pojedinačne činjenice uvijek će odrediti što ćete učiniti s tim znanjem. Ono što ćemo mi učiniti jest dati vam **opću teoriju postajanja**, a zatim je vi možete primijeniti **u bilo kojoj situaciji**.

Naš rad s postajanjem u učenju i liderstvu fokusira se na **povratnu petlju** (*feedback loop*) između **svijesti** i **imena-i-oblika**, jer je to **najosjetljivija točka utjecaja** na cijeli proces postajanja. I posebno nas zanima **ovaj** dio procesa jer sićušna promjena u svijesti ili imenu-i-obliku može imati **ogroman utjecaj** na **cijeli proces** postajanja – zapravo, ta poluga je upravo **način na koji se postiže prosvjetljenje**.

Pokušajte zamisliti: bili smo u ovoj *saṁsāri*, u ovom procesu rođenja i smrti milijunima života, zapravo nebrojenim životima. Kako da se izvučemo iz toga? Kako da razbijemo to uvjetovanje? Kako je to moguće? Moramo imati neku vrstu **poluge**, inače će nas puka **količina** *kamme*, puka količina uvjetovanja **preplaviti**.

Dakle, poluga koju trebamo je u našem **razumijevanju**, našem **pogledu**. Buda to naziva **Ispravan pogled** (Right View). Ako imamo ispravan pogled, možemo uspostaviti **vrstu** postajanja koja vodi do **kraja** postajanja, vrstu **bivanja** koja vodi do kraja **prisilnog bivanja**. To se naziva **razvezivanje** ili **Nibbāna** (nirvana). Ono što mi ultimativno pokušavamo učiniti jest uspostaviti vrlo posebnu vrstu bivanja i postajanja koja vodi do **kraja** bivanja i postajanja, ili koja vodi do **ovladavanja** bivanjem i postajanjem. Možemo ga koristiti ako želimo, ili ne.

Dakle, to je ono što ovdje radimo. Ovo je ogroman posao i vrlo važan korak na pozornici do konačnog prosvjetljenja.

Da rezimiramo, kada govorimo o **ontologiji** u kontekstu postajanja, govorimo o **imenu-i-obliku**. Ontologija u ovom kontekstu je **strukturirani popis stanja bivanja** dopuštenih u vašoj svijesti. Ako se stanje bivanja pojavi u vašoj ontologiji, kada se s njim kasnije susretnete u fazi kontakta, bit ćete ga **svjesni**. Ako stanje bivanja **nije** prisutno u vašoj ontologiji, čak i ako stupite u kontakt s njim, **nećete** ga biti svjesni.

Na primjer, kada spavamo noću u fazi dubokog sna, nismo svjesni ničega – ili recimo to ovako, ničega se ne **sjećamo** kada se probudimo. Znamo da smo spavali i znamo da smo bili u dubokom snu čak i bez snova. Ali ne prisjećamo se što se dogodilo. Zašto? Zato što većina ljudi **nema kategoriju** za tu vrstu svijesti.

Jedina svijest koju poznaju je svijest koja je usmjerena prema van kroz osjetila. Nemaju nikakvu vrstu imena ili razumijevanja svijesti koja je **sklopljena u samu sebe**, koja je usmjerena samo na sebe. I iz tog razloga **propuštaju** ovo vrlo važno iskustvo sna bez snova.

O učinku **konteksta** i **ontologije** na svijest i postajanje detaljno ćemo raspravljati kasnije u ovoj knjizi. Ovo je samo uvod u **proces postajanja**, koji leži u osnovi svih naših istraživanja u Skillful Living Networku. Dakle, za bilo koje drugo istraživanje koje smo proveli, morate imati ovu pozadinu. Morate imati ovo znanje, inače ćete biti izgubljeni.

Četiri razine nauke

Video poveznice: YouTube | archive.com

Audio poveznica: archive.com

Namaste. Prije nego što napustimo ovu temu četiri klasifikacije, četiri razine ili stupnja vedskog Puta, moram joj se vratiti još jednom. Moramo biti sposobni **razmišljati** uz pomoć ovog grafikona — što on zapravo znači?

<table>
<tr><th>Svjest</th><th>Darśan</th><th>Yoga</th><th colspan="2">Chakre</th></tr>
<tr><td>Turīja
transcendentalno</td><td>Ajata-vāda
svjet kao nerođen</td><td>Jñāṇa-yoga
Samospoznaja</td><td>Sahasrāra</td><td>Svjest</td></tr>
<tr><td>Suṣupti
san, samādhi</td><td>Vivartha-vāda
svjet kao iluzija</td><td>Rāja-yoga
meditacija</td><td>Ajñā</td><td>Um</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Svapna
sanjanje
razmišljanje</td><td rowspan="2">Viśiṣṭhādvaita-vāda
kvalificirani nedualni pogled na svijet</td><td rowspan="2">Bhakti-yoga
devocija usmjerena prema Bogu/Božici</td><td>Viśuddha</td><td>Govor</td></tr>
<tr><td>Anahaṭa</td><td>Emocije</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Jagrat
osjetila
objekti osjetila</td><td rowspan="3">Dvaita-vāda
dualni pogled na svijet</td><td rowspan="3">Karma-yoga
žrtve prema uputstvima spisa</td><td>Maṇipūra</td><td>Pokret</td></tr>
<tr><td>Svadhiṣṭhāna</td><td>Energija</td></tr>
<tr><td>Mūlādhāra</td><td>Seks</td></tr>
</table>

Postoje četiri razine. Osoba na prvoj razini može možda vidjeti malo od druge razine, ali je ne može uistinu razumjeti. Osoba na drugoj razini može sasvim dobro razumjeti prvu razinu, jer je tamo već bila. I ona uči drugu razinu, a možda je tek jedva sposobna razumjeti treću razinu. Ljudi na trećoj razini razumiju prve dvije razine, ali ne mogu uistinu razumjeti četvrtu razinu jer je ona izvan njihovog iskustva. I naravno, ljudi na četvrtoj razini razumiju sve. Ali Rāmana Mahārṣi i ljudi poput njega su tako rijetki. Postoji samo sićušna, sićušna šačica takvih na Zemlji u bilo kojem trenutku.

Što to znači u praksi? Ako imate prijatelje koji su sektarijanski religioznici — kršćani, muslimani, "ponovno rođeni" baptisti ili židovi ili što god već, ljudi koji su posvećeni svojoj vjerskoj dogmi — oni su čvrsti *dvaita-vādīji*. Oni su u dualnosti do kraja. Oni imaju "vječnu dušu" i biti će s Bogom za vijeke vjekova, Amen.

Ti ljudi ne mogu razumjeti *bhakti*. Kada sam postao poklonik, bhakta, i otišao pridružiti se svom duhovnom učitelju u Indiji, moja me obitelj potpuno odbacila; i to nikada nije zacijelilo. Nikada nisu mogli pojmiti zašto bih želio otići i služiti nekom smeđem tipu u

dhotiju na drugoj strani planeta; to je bilo potpuno izvan njih. Pa, da budem pošten, oni nisu bili čak ni 100% *dvaita-vādīji*; bili su više pola-pola — zapravo poluživotinje. Još uvijek su jeli meso i sve to — bljak, užasno.

Njihovi umovi nisu mogli pojmiti ontologiju da se Bog može pojaviti u obliku. To je vrlo čudno, jer u početku ljudi Bogu ne daju nikakav oblik. Ili mu možda daju oblik: poput freski u Sikstinskoj kapeli koje prikazuju Boga kako pruža ruku i dotiče Adama, dajući mu život. Dakle, Bog može imati oblik; On može činiti stvari. On može biti, poput osobe. I možete Ga obožavati u tom obliku; možete imati zabave s Njim u tom obliku, i tako dalje.

To je *viśiṣṭādvaita-vāda* platforma, *bhakti-yoga*. Prije nego što to realizirate, možete prakticirati samo *karma-yogu*. A postoje mnoge, mnoge sekte koje se pretvaraju da su na višim razinama, ali su zapravo samo *dvaita-vādīji*, zapeli u dualnosti. Neo-budisti i neo-advaitini su savršeni primjeri toga. Oni tvrde da su "budisti" ili tvrde da su "advaitini", ali su zapravo samo još jedna sektarijanska dualnost.

Zašto? Zato što vjeruju u ovo, a ne vjeruju u ono; prihvaćaju ovo, a poriču ono. To je dualnost; to je sektarijanstvo. U višim sferama *viśiṣṭādvaitae*, ili *dvaitādvaitae*, ili *bhedābheda-tattve*, ili vāde, ili *siddhānte* — zaključak je: „Da, ultimativno postoji jedinstvo, ali u ovom trenutku još uvijek smo u dualnosti i stoga to ne možemo uistinu realizirati.“ Ali na višim stupnjevima toga počinje svitati spoznaja: „Moj Bože — zapravo bi sve moglo biti jedno.“

Sjećam se jednog vremena, dok sam još bio u *viśiṣṭādvaita* načinu razmišljanja, imao sam nekoliko iskustava jedinstva, *nirguṇa-brahmana* — Brahmana bez oblika. I bio sam vrlo zbunjen. Nisam razumio — nisam mogao razumjeti sa svojom tadašnjom pozadinom, svojom tadašnjom ontologijom, što mi se događa. Tako sam morao otići i pristupiti različitim učiteljima, i konačno sam pristupio Oshu Rajneeshu. Bio sam s njim neko vrijeme kako bih pokušao razumjeti što se događa u mom duhovnom životu, jer sam dobivao vizije Brahmana: divne ekstatične vizije.

Ali to je druga priča za neki drugi dan. Ono što sam danas ovdje došao reći jest da sam u tom stanju morao posegnuti za više znanja, jer moje postojeće znanje nije bilo adekvatno da razumije ili objasni kroz što prolazim. To je dovelo do *vivartha-vāda* platforme. Rāmana Mahārṣi kaže u svojoj knjizi *Guru-vāchaka-kovai* da je njegovo učenje — njegovo javno učenje, njegovo otvoreno učenje koje daje svima — na *vivartha-vāda* platformi.

Što to znači? To znači da znamo da je *nirguṇa-brahman* Apsolut; ali još uvijek vidimo materijalni svijet — zapravo, *śloka* kojom započinje *Ulladu-Narpadu* otvara se riječima *nam ulaham kandalal*, „Budući da vidimo svijet.“ Budući da vidimo svijet, znamo da — iako možemo imati iskustvo *nirguṇa-brahmana* — još uvijek vidimo svijet kao svijet; još uvijek doživljavamo svijet kao stvaran.

To je *vivartha-vāda* platforma, stanje svijesti. A sādhana — pa, poput Budinog učenja: neti-neti. „Ovo nije to, ono nije to, ovi nisu to, oni nisu to“, što ultimativno vodi do ništavila, praznine. U tom trenutku *nirguṇa-brahman* se pojavljuje spontano kako se događa Samorealizacija: četiri realizacije Puta Bude koje vode do arahanta i Nibbāne.

Nibbāna nije ništa drugo doli Jastvo. Ali Jastvo mora doći spontano. To nije nešto što možete učiniti ili postići; to je nešto što se realizira. A na *ajata* platformi — Rāmana je običavao nemilosrdno ismijavati ljude koji bi mu dolazili sa svakakvim pitanjima. „Što je Bog? Što je ovo? Što je ono? Što mi se događa?“ A on bi im svima odgovarao na isti način: „Kome se to događa? Tko ima to iskustvo? Postojiš li 'ti'?“

Rāmana je znao biti tako sarkastičan! Potpuno ozbiljnog lica, na način Južnoindijaca — ali vrlo, vrlo sarkastičan. Rekao bi: „Tko god tvrdi da je prosvijetljen ili samorealiziran, ili da nije samorealiziran, izlaže se širokom polju za ismijavanje.“ (Vidi *Ulladu-Narpadu*, stih 33). On je to rekao!

Sve te učitelje — Neo-Advaitu i druge religiozne učitelje koji idu uokolo tvrdeći da su prosvijetljeni — ismijava netko tko je u ajata stupnju. Zašto? On dobro zna da mi već jesmo Brahman. Nema se što realizirati; nema se što postići! Nema se što tražiti; tada nema ni Puta da se to traži.

To je *ajata* — *ajata-vāda*. To je neobjašnjivo, nezamislivo, oksimoronski, čim kažete bilo što o tome, pogrešno je. Jer se Apsolut ne može opisati riječima. Riječi uvijek dijele Stvarnost na dualnost: dobro i loše, ispravno i pogrešno, crno i bijelo, unutra i vani, gore i dolje. Ne možete si pomoći! Čim kažete: „X je ispravno“, to znači da je Y pogrešno. Ali Y nije pogrešno; Y je također dio Boga.

Baš kao sektarijanski dualisti koji osuđuju druge vjere: oni kažu: „Naše je ispravno — naš guru, naš Učitelj, naša loza, naša knjiga ili što god već — ispravno je, a svi ostali su u krivu.“ Čineći to, sve što rade jest da potvrđuju da je „Bog stvorio sve te druge stvari koje mi ne volimo, ili o kojima ne znamo, ili koje ne razumijemo.“

Jer govoreći: „X je ispravno“, automatski kažete: „Y je pogrešno.“ Ali Y mora postojati; a ako postoji, dio je Boga. Zato ljudi na ajata platformi kažu: „Svijet je savršen; svijet je u redu baš takav kakav jest.“ A svi ostali govore: „Ne, moramo poboljšati stvari, trebamo biti brži, ili bogatiji, ili mršaviji“, ili nešto drugo. Ali „Moramo nešto postići; moramo ostvariti napredak! Moramo stići tamo, mora postojati Put! Uzrok i posljedica!“

Budući da mi vidimo ovako, Rāmana se spustio s ajata platforme na vivartha platformu, i on podučava na toj platformi. „Da, morate utišati um.“ To znači prihvatiti da vi postojite, da um postoji, da svijet, Bog i svi ostali zapravo postoje. Ali na ajata platformi, on dobro zna da zapravo ne postoje. I da samo svjesnost, ili svjesnost svjesnosti — „Ja-Ja“ — samo subjekt postoji, a ne objekt.

Ali radeći kompromis s našim mentalitetom, on se spušta za stupanj niže i kaže: „U redu, dobro, priznat ću vam da su vaš ego, vaša individualnost, vaš um, vaše tijelo, svijet, uzrok i posljedica, vrijeme, dimenzija, udaljenost, sve te lijepe stvari, stvarni – privremeno. Priznat ću im privremenu stvarnost, dok vi provodite proces utišavanja uma.“

A jednom kada utišate um, Brahman će se manifestirati automatski, i tada ćete i vi realizirati *ajata-vādu*. I to je tema ovog rada.